

MAKE IT FAIR IN POLEN

Dit is een samenvatting van het rapport "Production of Next-Generation Electronics in Poland - Gender Perspective", KARAT, December 2007

Elektronica bedrijven doen er alles aan om hun prijzen zo laag mogelijk houden. Ze verplaatsen hun productie naar landen waar de arbeidskosten laag zijn, en waar men het niet zo nauw neemt met milieu eisen.

Veel van de productie wordt uitbesteed aan China, waar ongeveer de helft van alle mobiele telefoons en laptops ter wereld wordt gemaakt. Ook duiken er nieuwe fabrieken op in India, Thailand, de Filipijnen, Mexico en nieuwe EU landen zoals Polen, Hongarije en Tsjechië.

De elektronica industrie in Polen is nog klein maar ontwikkelt zich in hoog tempo. Buitenlandse investeringen nemen snel toe; de grotere bedrijven zijn over het algemeen deels of volledig in bezit van buitenlandse bedrijven als Dell, Kimball Electronics, Jabil Circuit en Flextronics International. Polen is erg populair voor de productie van LCD computerschermen – een branche waarin zowel Funai, Sharp en LG Philips LCD als LG Electronics in 2006 hebben geïnvesteerd.

ARBEIDSMOMSTANDIGHEDEN BENEDEN DE MAAT

makeITfair heeft de arbeidsomstandigheden van elektronica arbeiders in Polen onderzocht. De situatie vertoont zorgelijk veel gelijkenis met arbeidsomstandigheden zoals we die normaal gesproken in ontwikkelingslanden aantreffen. makeITfair heeft een klein aantal arbeiders geïnterviewd in een fabriek waar onderdelen voor mobiele telefoons worden gemaakt. De 3.000 fabrieksarbeiders draaien er diensten van 12 uur, onderbroken door slechts 2 pauzes van een kwartier. Ze verdienen 200 tot 350 euro per maand, inclusief overwerk – te weinig om van rond te komen. Arbeiders vertelden dat het vaak heet en stoffig is in de fabriek. Daarnaast is het werk zeer vermoeiend en eentonig.

Het verloop onder de arbeiders is – weinig verassend – erg hoog. Een aantal van hen klaagt over problemen bij het opnemen van ziekteverlof, verlof om voor zieke kinderen te zorgen of het opnemen van rechtmatige vakantiedagen. Veel arbeiders werken via uitzendbureaus, waardoor hun rechten negatief worden beïnvloed.

Tot overmaat van ramp stuiten de vakbonden op allerlei problemen bij de bescherming van arbeidsrechten – vooral waar het om loon en arbeidsomstandigheden gaat. makeITfair's onderzoek heeft aangetoond dat van iedere 5 elektronica arbeiders er minder dan 2 bij een vakbond zijn aangesloten. Veel arbeiders geloven niet dat een vakbond hen kan helpen.

WAT KUNNEN WE DOEN?

Alhoewel ons onderzoek niet representatief is voor de hele sector maar slechts een verkennende studie, wijzen de resultaten erop dat het hard nodig is om toe te zien op de arbeidsomstandigheden in deze groeisector in Polen. Hetzelfde geldt voor de gevolgen voor het milieu. Werkgelegenheid en nieuwe investeringen zijn belangrijk voor Polen, maar we moeten er wel voor zorgen dat arbeiders eerlijk worden behandeld – en niet worden uitgebuit. Een toenemend aantal Poolse arbeiders 'stemt' met zijn voeten en migreert naar EU buurlanden. Eisen voor hogere lonen en verbeterde arbeidsomstandigheden kunnen en moeten nu worden gesteld.

De grote elektronica bedrijven moeten hun verantwoordelijkheid nemen voor de misstanden in hun toeleveringsketen. Consumenten moeten, op hun beurt, eisen dat elektronische producten op een verantwoorde wijze worden gemaakt. Ze moeten hun wensen kenbaar maken en de grote bedrijven vragen om duurzame en ethisch vervaardigde producten.

ALS JE HET HELE RAPPORT WILT LEZEN, MEER WILT WETEN OVER MAKEITFAIR OF ALS JE AAN WILT SLUITEN BIJ DE MAKEITFAIR CAMPAGNE, GA NAAR

www.makeITfair.org